МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОДА
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»
ПЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ПОДАТКОВИЙ ІНСТИТУТ»
Циклова комісія загальноосвітніх та фахових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директорка коледжу
_____Вікторія САВЧУК
«_____»_____ 2026 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни
«Фінанси»
для підготовки фахових молодших бакалаврів
за галуззю знань D Бізнес, адміністрування та право,
спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

м. Кам'янець-Подільський
2026р.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Фінанси» складена на основі навчальної програми, затвердженої 2026 року.

Укладач: ЖМУРКО ІННА ВІКТОРІВНА – кандидат економічних наук, викладач економічних дисциплін

Навчальну програму схвалено на засіданні циклової комісії загальноосвітніх та фахових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2026 року № 1.

Голова циклової комісії _____ Сергій ГНАТЕНКО

Заступник директора
з навчальної роботи _____ Юлія БОЙЧУК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітньо-професійний ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
<u>D Управління та адміністрування</u>
(шифр і назва)</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 2</td><td rowspan="6">Спеціальність (професійне спрямування):
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Індивідуальне науково-дослідне завдання
<u>реферат / публікація статті</u></td><td rowspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120</td></tr>
<tr><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Навчальних годин для денної форми навчання:
аудиторних – 60
самостійної роботи студента – 60</td><td rowspan="10">Освітньо-професійний ступінь:
<u>фаховий молодший бакалавр</u></td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td></tr>
<tr><td>Консультації:</td></tr>
<tr><td>–</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Екзамен</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання **– 60 / 60 (50% / 50%)**

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальність вивчення дисципліни «Фінанси» передбачає вивчення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, основ фінансової політики держави і механізму реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» є: діяльність держави, підприємницьких структур, організацій та окремих громадян, що пов’язана зі створенням і використанням фондів фінансових ресурсів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінанси» є надання студентам знань з теорії та практики фінансових відносин, що виникають між суб’єктами ринкової економіки, а також механізмів й організаційних структур, які забезпечують функціонування фінансової системи країни. Програма навчальної дисципліни передбачає послідовне вивчення теоретичних основ функціонування фінансів, принципів і конкретних форм організації фінансових відносин у різних сферах життєдіяльності суспільства, теоретичне обґрунтування практики функціонування фінансового механізму у процесі формування та використання централізованих і децентралізованих фондів фінансових ресурсів суспільного призначення.

Завданням навчальної дисципліни є засвоєння студентами теоретичних основ фінансів, оволодіння знаннями закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів господарювання, домогосподарств, застосування їх на практиці фінансової роботи; визначення сукупності заходів щодо забезпечення використання фінансів як важелів економічної політики держави.

Завдання вивчення дисципліни «Фінанси» полягають у:

– вивченні історичних процесів зародження, становлення та розвитку фінансових відносин в Україні та окремих зарубіжних держав;

– засвоєнні суті та механізму функціонування фінансів, їх функцій;

– розкритті теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів;

– засвоєнні засад функціонування фінансової системи держави;

– формуванні у студентів теоретичної і методологічної бази, необхідної для наступного оволодіння практикою використання фінансових інструментів;

– розумінні закономірностей у сфері фінансових відносин держави, господарюючих суб'єктів та населення, розкриття можливостей використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи.

Завданнями дисципліни є оволодіння такими компетентностями:

Інтегральна компетентність:

здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5.Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Здатність до самостійного навчання, абстрактного мислення, аналізу та синтезу, опанування нових методів досліджень на відповідному рівні.

ЗК13. Здатність виявляти ініціативу, підприємливість, формувати нові ідеї (креативність), адаптуватися та діяти в новій ситуації.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.

СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 13. Вміння застосовувати знання з організації та функціонування податкової системи України у професійній діяльності для розрахунків і сплати податків, зборів і обов'язкових платежів юридичних та фізичних осіб.

СК 14. Вміння використовувати законодавчі та нормативні документи з питань оподаткування, кредитування, страхування.

Результати навчання:

РН 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення

інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети.

РН 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.

РН 19. Володіти навичками укладання договорів за різними видами страхування, правильного використання методики розрахунків відповідних страхових тарифів та розмірів страхових платежів.

РН 20. Визначати стратегічні цілі професійної діяльності, аналізуючи сучасний ринок праці, та вільно оперувати правилами складання власного портфоліо для пошуку роботи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів

ТЕМА 1. Сутність фінансів, їх функції та роль

План лекційного заняття

1. Предмет фінансової науки. Суть, необхідність та характерні риси фінансів.

2. Функції фінансів.

3. Фінансові ресурси.

План практичного заняття

1. Предмет фінансової науки. Суть, необхідність та характерні риси фінансів.

2. Функції фінансів.

3. Фінансові ресурси.

Самостійна робота

1. Історичні передумови виникнення фінансів.

2. Фінанси як економічна категорія розподілу. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями, які приймають участь у вартісному розподілі (ціною заробітною платою, кредитом).

3. Фінанси як вартісна категорія, її ознаки і зв'язок з грошима. Обмеженість фінансових ресурсів за обсягом і у часі.

ТЕМА 2. Фінансова система

План лекційного заняття

1. Суть фінансової системи.

2. Характеристика складових фінансової системи.

3. Управління фінансовою системою.

План практичного заняття

1. Суть фінансової системи.

2. Характеристика складових фінансової системи.

3. Управління фінансовою системою.

Самостійна робота

1. Сутність фінансової системи.

2. Сфери фінансової системи України.

3. Характеристика фінансів суб'єктів господарювання.

4. Ланки державних фінансів та їх зв'язок з іншими ланками.

ТЕМА 3. Фінансова політика та фінансовий механізм

План лекційного заняття

1. Фінансова політика як складова економічної політики держави.

2. Основні напрямки фінансової політики.

3. Типи та види фінансової політики.

4. Фінансовий механізм.

План практичного заняття

1. Фінансова політика як складова економічної політики держави.

2. Основні напрямки фінансової політики.

3. Типи та види фінансової політики.

4. Фінансовий механізм.

Самостійна робота

1. Фінансовий механізм та його складові елементи.

2. Методи фінансового забезпечення та сфери застосування.

3. Фінансові важелі та їх місце у фінансовому механізмі.

4. Фінансові санкції та їх види.

ТЕМА 4. Фінанси господарських суб’єктів

План лекційного заняття

1. Поняття суб'єкта господарювання. Класифікація суб'єктів господарювання.

2. Фізичні та юридичні особи, як суб’єкти господарювання.

3. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва.

План практичного заняття

1. Поняття суб'єкта господарювання. Класифікація суб'єктів господарювання.

2. Фізичні та юридичні особи, як суб’єкти господарювання.

3. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва.

Самостійна робота

1. Фінанси підприємств як основа фінансів суспільства.

2. Особливості організації фінансів підприємств різних організаційно-правових форм господарювання.

3. Галузеві особливості організації фінансів.

ТЕМА 5. Державні фінанси

План лекційного заняття

1. Державні фінанси як складова фінансової системи держави.

2. Система державних доходів.

3. Система державних видатків.

План практичного заняття

1. Державні фінанси як складова фінансової системи держави.

2. Система державних доходів.

3. Система державних видатків.

Самостійна робота

1. Фінансові ресурси як основа фінансового господарства держави.

2. Склад та організація державних фінансів України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ТЕМА 6. Податки і податкова система

План лекційного заняття

1. Економічний зміст та призначення податків.

2. Функції податків.

3. Податкова система.

План практичного заняття

1. Економічний зміст та призначення податків.

2. Функції податків.

3. Податкова система.

Самостійна робота

1. Роль Податкового кодексу України у забезпеченні стабільності функціонування фінансової системи.

2. Особливості функціонування податкової системи на сучасному етапі.

3. Податкова політика на сучасному етапі.

4. Переваги і недоліки системи прямого (непрямого) оподаткування.

ТЕМА 7. Бюджет і бюджетна система

План лекційного заняття

1. Соціально-економічна сутність, необхідність та призначення бюджету.

2. Бюджетна політика і бюджетний механізм.

3. Бюджетний устрій та бюджетна система.

План практичного заняття

1. Соціально-економічна сутність, необхідність та призначення бюджету.

2. Бюджетна політика і бюджетний механізм.

3. Бюджетний устрій та бюджетна система.

Самостійна робота

1. Дефіцит державного бюджету, причини виникнення та економічні наслідки

2. Місце бюджетної системи в економіці України

ТЕМА 8. Доходи і видатки державного бюджету

План лекційного заняття

1. Економічна сутність і склад доходів бюджету.

2. Видатки бюджету, їх сутність, склад і класифікація.

3. Бюджетні права та бюджетна ініціатива.

План практичного заняття

1. Економічна сутність і склад доходів бюджету.

2. Видатки бюджету, їх сутність, склад і класифікація.

3. Бюджетні права та бюджетна ініціатива.

Самостійна робота

1. Бюджетна система. Дефіцит державного бюджету, причини виникнення та економічні наслідки.

2. Бюджетний процес.

ТЕМА 9. Місцеві фінанси

План лекційного заняття

1. Сутність місцевих фінансів, їх структура та функції.

2. Доходи та видатки місцевих бюджетів.

3. Управління місцевими фінансами.

План практичного заняття

1. Сутність місцевих фінансів, їх структура та функції.

2. Доходи та видатки місцевих бюджетів.

3. Управління місцевими фінансами.

Самостійна робота

1.Динаміка формування (виконання) доходів (видатків) місцевого бюджету.

2. Фінансове забезпечення економічного та соціального розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

3. Місцеві бюджети України: проблеми формування та шляхи їх вирішення.

ТЕМА 10. Спеціалізовані цільові фонди

План лекційного заняття

1. Загальнодержавні цільові фонди: їх сутність, призначення.

2. Особливості формування соціальних позабюджетних фондів та напрями їх використання.

3. Державні фонди цільового призначення в Україні та законодавче регулювання їх функціонування.

План практичного заняття

1. Загальнодержавні цільові фонди: їх сутність, призначення.

2. Особливості формування соціальних позабюджетних фондів та напрями їх використання.

3. Державні фонди цільового призначення в Україні та законодавче регулювання їх функціонування.

Самостійна робота

1. Необхідність створення та призначення державних цільових фондів

2. Загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування

3. Пенсійний фонд. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

ТЕМА 11. Державний кредит і державний борг

План лекційного заняття

1. Сутність, функції державного кредиту.

2. Управління державним боргом.

3. Методи управління державним боргом.

План практичного заняття

1. Сутність, функції державного кредиту.

2. Управління державним боргом.

3. Методи управління державним боргом.

Самостійна робота

1.Сучасний кредит: зміст, функції, форми і види. Роль кредиту в сучасному суспільстві.

2. Поняття, функції та види державного кредиту.

3. Сутність і функції державного кредиту.

4. Функції державного кредиту.

5. Державний кредит, його сутність і форми.

ТЕМА 12. Страхування та страховий ринок

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика страхового ринку.

2. Структура страхового ринку.

3. Умови функціонування страхового ринку.

План практичного заняття

1. Загальна характеристика страхового ринку.

2. Структура страхового ринку.

3. Умови функціонування страхового ринку.

Самостійна робота

1.Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку.

2. Особливості державного регулювання страхового ринку в Україні.

3. Законодавче забезпечення функціонування страхового ринку України.

ТЕМА 13. Фінансовий ринок

План лекційного заняття

1. Сутність і функції фінансового ринку.

2. Суб'єкти фінансового ринку, їх класифікація та функції.

3. Інфраструктура фінансового ринку.

План практичного заняття

1. Сутність і функції фінансового ринку.

2. Суб'єкти фінансового ринку, їх класифікація та функції.

3. Інфраструктура фінансового ринку.

Самостійна робота

1.Державне регулювання фінансового ринку в Україні.

2. Пріоритетні напрями розвитку вітчизняного фінансового ринку.

3. Законодавче забезпечення фінансового ринку: проблеми та шляхи вирішення

ТЕМА 14. Міжнародні фінанси

План лекційного заняття

1. Сутність і функції міжнародних фінансів.

2. Складові міжнародних фінансів. Характеристика сегментів міжнародного фінансового ринку.

3. Фінанси міжнародних організацій і міжнародних фінансових інституцій.

План практичного заняття

1. Сутність і функції міжнародних фінансів.

2. Складові міжнародних фінансів. Характеристика сегментів міжнародного фінансового ринку.

3. Фінанси міжнародних організацій і міжнародних фінансових інституцій.

Самостійна робота

1. Проблеми та перспективи стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

2. Фінансування України Світовим банком.

3. Фінанси Європейського Союзу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього	Кількість годин			
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1 Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів		**64**	**16**	**16**	**32**	**-**
1	Тема 1. Сутність фінансів, їх функції та роль	8	2	2	4	**-**
2	Тема 2. Фінансова система	8	2	2	4	**-**
3	Тема 3. Фінансова політика та фінансовий механізм	8	2	2	4	**-**
4	Тема 4. Фінанси господарських суб'єктів	8	2	2	4	**-**
5	Тема 5. Державні фінанси	8	2	2	4	**-**
6	Тема 6: Податки і податкова система	10	2	2	6	
7	Тема 7: Бюджет і бюджетна система	14	4	4	6	
Змістовий модуль 2		**56**	**14**	**14**	**28**	**-**
8	Тема 8: Доходи і видатки державного бюджету	8	2	2	4	**-**
9	Тема 9: Місцеві фінанси	8	2	2	4	**-**
10	Тема 10: Спеціалізовані цільові фонди	8	2	2	4	**-**
11	Тема 11: Державний кредит і державний борг	8	2	2	4	**-**
12	Тема 12: Страхування та страховий ринок	8	2	2	4	**-**
13	Тема 13: Фінансовий ринок	8	2	2	4	
14	Тема 14: Міжнародні фінанси	8	2	2	4	
Всього		**120**	**30**	**30**	**60**	**-**

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Сутність фінансів, їх функції та роль	2
2	Фінансова система	2
3	Фінансова політика та фінансовий механізм	2
4	Фінанси господарських суб’єктів	2
5	Державні фінанси	2
6	Податки і податкова система	2
7	Бюджет і бюджетна система	4
8	Доходи і видатки державного бюджету	2
9	Місцеві фінанси	2
10	Спеціалізовані цільові фонди	2
11	Державний кредит і державний борг	2
12	Страхування та страховий ринок	2
13	Фінансовий ринок	2
14	Міжнародні фінанси	2

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	-

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

		денна
	Не передбачено	-

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Історичні передумови виникнення фінансів	4
2	Характеристика фінансів суб'єктів господарювання	4
3	Фінансові важелі та їх місце у фінансовому механізмі	4
4	Особливості організації фінансів підприємств різних організаційно-правових форм господарювання	4
5	Склад та організація державних фінансів України	4
6	Податкова політика на сучасному етапі	4
7	Дефіцит державного бюджету, причини виникнення та економічні наслідки	4
8	Бюджетна система. Дефіцит державного бюджету, причини виникнення та економічні наслідки	6
9	Фінансове забезпечення економічного та соціального розвитку адміністративно-територіальних одиниць	4
10	Загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування	4
11	Сучасний кредит: зміст, функції, форми і види. Роль кредиту в сучасному суспільстві	4
12	Особливості державного регулювання страхового ринку в Україні	6
13	Державне регулювання фінансового ринку в Україні	4
14	Проблеми та перспективи стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	4

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовуються словесні та наочні методи навчання. Ці методи спрямовані на передачу і засвоєння студентами знань з формуванням у них умінь і навичок.

Словесні методи навчання

Головна їх особливість у тому, що інформація подається студентам через слово викладача, а сприймання її здійснюється у процесі слухання її. Цей метод може мати дві форми: евристичну (запитальну) — бесіда; та акроматичну (викладальну) — пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником.

Бесіда — діалогічний метод навчання, за якого викладач із допомогою вдало поставлених питань спонукає студента відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу.

Вона є одним із активних методів навчання і реалізується за допомогою чотирьох типів дидактичного діалогу: “викладач — студент”, “студент — студент”, “студент — підручник”, “студент — комп'ютер”.

Більш поширеними є наступні типи діалогу: “викладач — студент” та “студент — комп’ютер”, які використовують у найактивніших формах бесіди: парній і груповій роботі на лекційних і лабораторних заняттях.

Пояснення — словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів тощо.

Головне його завдання — розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей розвитку природи, суспільства, людського мислення. Оскільки матеріал можна пояснювати різними логічними шляхами або способами міркування, пояснення може бути індуктивним або дедуктивним.

Індукція — спосіб міркування, при якому висновок отримують на основі аналізу окремих фактів. Індуктивне пояснення забезпечує можливість переходу від одиничних фактів до загальних положень.

Дедукція — спосіб міркування, за якого частковий висновок робиться лише логічним шляхом від загальних положень. Дедуктивні методи зводяться до вивчення спершу загальних положень (законів, правил, формул та ін.), а потім — часткових випадків або виявів загального положення.

Лекція — інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Лекція відрізняється строгістю викладу. Читання лекцій передбачає ретельну підготовку викладача: визначення мети, складання чіткого плану, добір теоретичного й наочного матеріалу, логічний і послідовний виклад інформації. За призначенням лекції поділяють на: вступні (дають загальне уявлення про завдання, зміст дисципліни, розкривають структуру і логіку розвитку конкретної галузі науки, сприяють розвитку в учнів інтересу до предмета з метою його творчого засвоєння); тематичні (присвячують розкриттю конкретних тем навчальної програми); оглядові (головне завдання полягає у сприянні належного взаємозв'язку і наступності між теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками студентів. Читають перед іспитами (установча), виконанням практичних, творчих, самостійних робіт); заключні (підбивають підсумки вивченого матеріалу через виділення вузлових питань, зосередження уваги на практичному значенні здобутих знань; стимулюють інтерес учнів до вивчення дисципліни). Лекція за своєю суттю завжди діалогічна, вимагає від викладача врахування інтересів, настроїв, інформованості студентів. Науковий і фактичний матеріал її повинен відображати вузлові питання дисципліни. Готуючись до лекції, необхідно передбачити можливі запитання студентів.

Робота з підручником. Ця робота полягає в самостійному опрацюванні студентами друкованого тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний

матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні.

Самостійна робота студентів з підручником — один з найважливіших методів набуття систематичних, міцних і ґрунтовних знань. Вона більше, ніж будь-які інші методи, залежить від вікових особливостей студентів та рівня їхнього розвитку.

Наочні методи навчання

До наочних методів навчання належать: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Метод ілюстрування — оснащення ілюстраціями статичної (нерухомої) наочності, плакатів, малюнків, картин, карт, схем та ін.

Метод демонстрування — показ рухомих засобів наочності, приладів, дослідів, технічних установок, використання персонального комп'ютера та програмного забезпечення тощо.

Самостійне спостереження — безпосереднє споглядання та сприймання інформації. Активна і діяльна сутність людини вимагає, щоб студент здобував знання не тільки з книг, а й безпосередньо з життя, власних спостережень і дослідів.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Практичне заняття: усне опитування, взаємоконтроль, рецензування та обговорення рефератів.

Самостійна робота: перевірка конспектів лекцій (тези), перевірка рефератів за запропонованими викладачем питаннями нового матеріалу, індивідуальна співбесіда, проведення навчальних конкурсів, олімпіад на краще знання навчальної дисципліни, кращого із спеціальності.

Система контролю знань студентів з дисципліни «Фінансова математика» включає в себе **поточний** і **підсумковий** контроль знань студентів. Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані й організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їхніх знань.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення робіт, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь представити певний матеріал.

Об'єктами поточного контролю знань студента є:

- ✔ систематичність та активність роботи протягом семестру;
- ✔ виконання завдань для самостійного опрацювання;
- ✔ виконання завдань підсумкового контролю.

Систематичність і активність роботи студента впродовж семестру контролюється й оцінюється за такими видами робіт:

- відвідування лабораторних занять;

- рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на лабораторних заняттях;
- активність під час обговорення питань, винесених на лабораторні заняття;

Контролю і оцінюванню *виконання завдань для самостійного опрацювання* підлягають:

- поглиблене вивчення (самостійне опрацювання) тем у цілому чи окремих питань;
- виконання домашніх та індивідуальних завдань.

11. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Робота над курсом «Страхові послуги» передбачає аудиторне (лекційні та практичні заняття), самостійне опрацювання матеріалу. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за допомогою двох модульних контролів.

Кожен вид навчальної діяльності студента (аудиторна робота, самостійна робота) в межах залікового кредиту оцінюється і має питому частку в підсумковій оцінці. При цьому використовуються наступні методи оцінювання:

1) письмове тестування;
2) оцінка за самостійну роботу;
3) оцінка за контрольні роботи.

Враховується дисциплінованість студента: за несвоєчасність виконання завдань студентом кількість запланованих з даної теми балів може бути зменшена.

При підсумковому контролі знань по кожному змістовому модулю враховується загальна кількість балів, отриманих студентом в межах змістового модуля. При семестровому підсумковому контролі враховується сумарна кількість балів, отриманих студентом за модуль: змістові модулі, заплановані у даному семестрі.

<table>
<tr><td colspan="5">Розподіл балів при підсумковому контролі – екзамен</td><td rowspan="3">Загальна кількість балів</td></tr>
<tr><td colspan="3">Поточний контроль – 50 балів</td><td rowspan="2">Самостійна робота та індивідуальні завдання 10 балів</td><td rowspan="2">Підсумковий контроль 40 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Змістовий модуль 1</td><td>Змістовий модуль 2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 20 балів</td><td>МКР</td><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 20 балів</td><td>МКР</td><td>Реферат або наукова публікація</td><td>Екзамен</td><td rowspan="3">100 балів</td></tr>
<tr><td>5 балів</td><td>5 балів</td><td>10 балів</td><td>40 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Разом за перший змістовий модуль – 25 балів</td><td colspan="2">Разом за другий змістовий модуль – 25 балів</td><td>10 балів</td><td>40 балів</td></tr>
</table>

Поточна успішність студентів оцінюється за національною шкалою **(«відмінно», «добре», «задовільно»**). Відповідні записи робляться в журналах академічної групи. Виставлення балів за кожен із змістових модулів проводиться після проведення модульної контрольної роботи. За роботу на практичних/семінарських заняттях кожного із змістових модулів студент може отримати **максимум 25 балів**. При цьому:

- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 4,6 – 5,0** – то за змістовий модуль він **отримує 25 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 4,1 – 4,5** – то за змістовий модуль він **отримує 21 бал**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 3,6 – 4,0** – то за змістовий модуль він **отримує 18 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 3,0 – 3,5** – то за змістовий модуль він **отримує 15 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на менш як 50% практичних/семінарських занять, то бали за змістовий модуль отримує лише після відпрацювання і наявності достатньої кількості позитивних оцінок для подальшої атестації.

Модульна контрольна робота оцінюється **максимум у 15 балів (позитивний бал – від 9)**. Разом за кожен із **змістових модулів** студент може отримати **40 балів (мінімальний позитивний бал – 24)**.

Підготовка та захист **реферату** або **наукової публікації** оцінюється максимум у **20 балів.**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою	Еквівалент оцінки за п’ятибальною шкалою
A	90-100	відмінно	5
B	82-89	дуже добре	4,5
C	74-81	добре	4
D	64-73	задовільно	3
E	60-63	достатньо	
FX	35-59	незадовільно	2
F	0-34	неприйнятно	

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.Витяг з навчального плану

2.Навчальна програма з дисципліни
3.Робоча навчальна програма з дисципліни
4.Конспекти (тези) лекцій з дисципліни (розгорнутий конспект)
5.Плани занять (лекційних, практичних)
6.Методичні вказівки до практичних занять
7.Завдання для модульних контрольних робіт (МКР)
8.Тестові завдання з дисципліни
9.Перелік тем для рефератів
10.Навчально-методичні матеріали для самостійного вивчення дисципліни

13. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Василик, О. Д. Теорія фінансів : підручник. — Київ : КНЕУ, 2021. — 528 с.
2. Фінанси : підручник / за ред. В. Л. Опаріна. — Київ : КНЕУ, 2022. — 496 с.
3. Юхименко, П. І., Федосов, В. М. Фінансова система України : навч. посіб. — Київ : Знання, 2023. — 384 с.
4. Дем’яненко, М. Я. Державні фінанси : навч. посіб. — Київ : Кондор, 2021. — 352 с.
5. Лондар, С. Л. Міжнародні фінанси : підручник. — Київ : КНЕУ, 2022. — 392 с.
6. Шелудько, В. М. Державний бюджет : теорія і практика. — Київ : КНЕУ, 2020. — 304 с.
7. Кизим, Н. А., Кокіна, І. В. Фінансова безпека держави : монографія. — Харків : ІНЖЕК, 2021. — 268 с.
8. Савлук, М. І. Фінансовий ринок : підручник. — Київ : КНЕУ, 2022. — 512 с.
9. Бланк, І. О. Управління фінансовими ресурсами підприємства : навч. посіб. — Київ : НІКА-Центр, 2020. — 368 с.
10. Ковтун, О. Д. Фінанси підприємств : підручник. — Київ : Центр учбової літератури, 2021. — 464 с.

11. Паєнтко, Т. В., Кудряшов, В. П. Оподаткування в Україні : підручник. — Київ : Знання, 2023. — 336 с.

12. Гудзь, О. Є. Місцеві фінанси : підручник. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. — 298 с.

13. Національний банк України. Основи грошово-кредитної політики на 2024 рік. — Київ : НБУ, 2023. — 65 с.

14. Мінфін України. Звіт про виконання Державного бюджету за 2023 рік. — Київ : Міністерство фінансів України, 2024. — 142 с.

15. Крухмаль, О. В. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання : навч. посіб. — Київ : Каравела, 2021. — 280 с.

16. Ткаченко, Н. М. Казначейська система виконання бюджетів : навч. посіб. — Київ : КНЕУ, 2022. — 312 с.

17. Мазур, І. І. Фінансовий менеджмент : підручник. — Київ : Центр учбової літератури, 2023. — 540 с.

18. Грошово-кредитна політика : колективна монографія / за ред. А. М. Гриценка. — Київ : ІЕП НАН України, 2021. — 380 с.

19. Світовий банк. Огляд економіки України 2024 : звіт. — Київ : Представництво Світового банку в Україні, 2024. — 72 с.

20. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI (ред. від 2024). — Київ : Верховна Рада України, 2024.

Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (ред. від 2024). — Київ : Верховна Рада України, 2024.